

PM 2017:26 RI (Dnr 183-1955/2016)

Lokalförsörjning, förskola och skola, projektrapport nr 8/2016

Begäran om yttrande från stadsrevisionen, revisorsgrupp 1

Svarstid den 3 mars 2017

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Som yttrande över revisionskontorets rapport ”Lokalförsörjning, förskola och skola, projektrapport nr 8/2016” hänvisas till vad som sägs i promemorian.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård anför följande.

Ärendet

Revisionskontoret har genomfört en granskning av stadens planeringsprocess avseende lokaler för förskola och skola.

Syftet med granskningen är att bedöma om ansvariga nämnders och styrelserns arbete med prognoser och planering gällande förskole- och skolutbyggnad är tillräckligt ändamålsenlig och effektiv.

Granskningen syftar till att ge svar på följande revisionsfrågor:

- Har berörda nämnder och styrelser en effektiv planering för lokalförsörjning avseende förskolor och skolor.
- Sker stadsdelsnämndernas och utbildningsnämndens planering av förskole- respektive skollokaler utifrån aktuella och tillförlitliga underlag?
- Har berörda nämnder och styrelser en tillräcklig samverkan för att tillgodose prognostiserade behov av förskole- och skollokaler?

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret delar i huvudsak de bedömningar som redovisas i revisionskontorets rapport.

Mina synpunkter

Stadsrevisionen har granskat stadens planeringsprocess avseende lokaler för förskola och skola. Det är en välkommen och viktig granskning givet de stora utmaningar som staden står inför under kommande år. Budgeten för investeringar i nya skolor mer än fördubblas de kommande åren varför det är viktigt att planeringsprocessen fungerar bättre än vad det gjort historiskt. Det är viktigt att konstatera att staden under 2010-

talet inte agerat tillräckligt snabbt och samordnat men att det nu finns processer för att kunna göra det. Stadsledningskontoret redovisar i sitt tjänsteutlåtande att flera av de processer som revisorerna efterlyser har initierats men att det finns fortsatt behov av att stärka planeringsarbetet. De slutsatser som finns i revisionsrapporten bör med beaktande av stadsledningskontorets yttrande vara vägledande för det fortsatta arbetet att förstärka planeringsprocessen

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som yttrande över revisionskontorets rapport "Lokalförsörjning, förskola och skola, projektrapport nr 8/2016" hänvisas till vad som sägs i promemorian.

Stockholm den 1 februari 2017

KARIN WANNGÅRD

Bilaga

Lokalförsörjning, förskola och skola, projektrapport nr 8/2016, (revisionsrapport)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson och Cecilia Brinck (alla M) och borgarrådet Lotta Edholm (L) enligt följande.

Stadsrevisionen riktar i sin rapport Lokalförsörjning skola och förskola (december 2016) kritik mot planeringen av nya förskolor och skolor. Det konstateras att "planeringsprocessen, avseende förskolebarn och skolbarn, inte är tillräckligt ändamålsenlig och effektiv" samt att detta grundas på "bristande samverkan avseende planering av förskolor och grundskolor". Det är ett konstaterande som går på tvärs med stadsledningskontorets och skolborgarrådet Olle Burells (S) uppfattning om hur skolplaneringen fungerar i Stockholms stad.

Så här uttrycktes det efter att stadsrevisionens rapport publicerats: "Stadsledningskontoret menar att det arbete som sedan 2014 bedrivs inom ramen för SAMS (samordnad skolplanering i Stockholm) med kommunstyrelsen som övergripande ansvarig nämnd, uppfyller de krav och behov som finns av samordning och långsiktighet."

Det är uppenbart att det föreligger ett problem när det socialdemokratiskt ledda styret konsekvent hävdar att det inte finns några problem med bristande styrning av skolplaneringen, trots att situationen så uppenbart är problematisk. Det vore klädsamt om majoriteten hellre litade på verkligheten än kartan i det här fallet. En fungerande förskole- och skolutbyggnad är alltför viktig för att låta sig försämrats av politisk prestige.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson, Cecilia Brinck, Dennis Wedin och Johanna Sjö (alla M) och Lotta Edholm (L) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Karin Ernlund (C) och Erik Slottner (KD) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Syftet med granskningen är att bedöma om ansvariga nämnders och styrelserns arbete med prognoser och planering gällande förskole- och skolutbyggnad är tillräckligt ändamålsenlig och effektiv.

När takten i utbyggnaden av nya förskolor och skolor ökar, följer fler utmaningar som behöver mötas på ett ansvarfullt sätt, kraven på uppdaterad planering och högre grad av samordning höjs.

Med ett ökat tryck på platser inom förskola och skola behöver samtliga berörda parter involveras tidigt i planprocessen för att säkerställa behoven.

Granskningen syftar till att ge svar på följande revisionsfrågor:

- Har berörda nämnder och styrelser en effektiv planering för lokalförsörjning avseende förskolor och skolor.
- Sker stadsdelsnämndernas och utbildningsnämndens planering av förskole- respektive skollokaler utifrån aktuella och tillförlitliga underlag?
- Har berörda nämnder och styrelser en tillräcklig samverkan för att tillgodose prognostiserade behov av förskole- och skollokaler?

Granskade nämnder och styrelser är kommunstyrelsen, utbildningsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) samt stadsdelsnämnderna Bromma och Hägersten-Liljeholmen.

Granskningen har genomförts genom intervjuer med berörda tjänstemän inom granskade förvaltningar och bolag samt granskning av styrdokument och beslutsunderlag. I granskningen har en fördjupning genomförts i fyra investeringsprojekt, två skolor och två förskolor. Utvalda investeringsprojekt har granskats genom intervjuer med projektledare, projektansvarig, handläggare och strateger på berörda förvaltningar och bolag samt genomgång av projektdokumentation.

Den sammanfattade bedömningen i rapporten är att planeringsprocessen avseende lokaler för förskolebarn och skolelever inte är tillräckligt ändamålsenlig och effektiv. Bedömningen grundas på bristande samverkan i planeringsprocessen. Detta gäller i första hand kontakter mellan exploaterings- respektive stadsbyggnadskontoret och verksamheterna. Därtill bedöms utbildningsnämndens eftersatta planering påverka den närmaste tidens utbud av skolplatser.

För att klara prognostiserad ökning av antal barn och elever måste samverkan mellan berörda parter struktureras i ett tidigt skede. De brister som identifierats gällande samverkan påverkar både prognostisering och planering av nya platser i förskola och grundskola. De senaste åren har en positiv förbättring skett gällande samverkan men av rapporten framgår att den bör vara mindre personberoende, mer strukturerad samt styrd av riktlinjer.

Revisionskontoret bedömer att samverkan inom SAMS, Samordnad grundskoleplanering i Stockholm, inte fått tillräcklig genomslagskraft i respektive organisation. Detta gäller framför allt stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och utbildningsnämnden.

Utifrån redovisade bedömningar och iakttagelser lämnar revisionskontoret följande rekommendationer:

- Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och utbildningsnämnden bör säkerställa att samverkan inom SAMS får genomslagskraft på samtliga nivåer i respektive nämnd.
- Exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden tillsammans med stadsdelsnämnderna samt utbildningsnämnden bör skapa former för strukturerad samverkan, både vad gäller prognostisering av barn och elever samt planering i stadsbyggnadsprocessen.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 23 januari 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret delar i huvudsak de bedömningar som redovisas i revisionskontorets rapport. Den växande staden ställer stora krav på utbyggnad av olika verksamhetslokaler, däribland förskolor och skolor. De förbättringsområden som pekas ut är angelägna för att på bästa sätt nå uppsatta mål vad gäller nya bostäder och därtill hörande samhällsservice. Stadsledningskontoret konstaterar att mycket av detta arbete redan pågår inom ramen för SAMS.

Stadens decentraliserade organisation fordrar samordning kring strategiska frågor som rör lokalförsörjning. I enlighet med kommunfullmäktiges budget har kommunstyrelsen det övergripande uppdraget att åstadkomma en effektiv samverkan mellan berörda parter gällande planeringen av skolutbyggnad. Stadsledningskontoret kan vidare konstatera att skolplaneringen och arbetet med SAMS har lyfts fram och förtydligats och generellt getts en högre prioritet i kommunfullmäktiges budget 2017.

Stadsbyggnadsprocessen i Stockholm är komplex och förutsättningarna för tillskapandet av nya förskolor och skolor kan variera och vara svårbedömda. Vidare kännetecknas lokalplanering och byggprojekt generellt av långa processtider samt snabba förändringar i kapacitet beroende på hur privata utförare etablerar sig. Kommunstyrelsens roll är att fokusera på ett övergripande perspektiv och säkerställa samordningen.

Nedan följer stadsledningskontorets kommentarer på revisionskontorets rekommendationer.

- Exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och utbildningsnämnden bör säkerställa att samverkan inom SAMS får genomslagskraft på samtliga nivåer i respektive nämnd.

Stadsledningskontoret anser att stadens organisation för ökad styrning av skolplaneringen ger tydlighet i att utbyggnaden av skollokaler är prioriterat i staden. Tydliggörande av roller inom SAMS samt säkerställande av spridning och förankring av planeringsmaterialet i respektive organisation är en del av ett pågående utvecklingsarbete gällande den samordnade grundskoleplaneringen. Inom ramen för SAMS pågår arbetet med så kallade skolplaneringsgrupper där områdesansvariga från berörda förvaltningar och bolag på ett strukturerat sätt inventerar möjliga framtida skolutbyggnadsprojekt för respektive stadsdelsnämndsområde. Under 2016 har detta arbete utvecklats och förfinats,

stadsledningskontoret uppfattar dock att representationen i vissa delar behöver ses över för att förbättra kontinuiteten i arbetet.

- Exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden tillsammans med stadsdelsnämnderna samt utbildningsnämnden bör skapa former för strukturerad samverkan, både vad gäller prognostisering av barn och elever samt planering i stadsbyggnadsprocessen.

Stadsledningskontoret anser att en långsiktig planering för förskole- och skolutbyggnad måste baseras på tillförlitliga prognossiffror. Osäkra tidplaner i bostadsbyggnadsprojekt skapar osäkerhet i prognoser vilket försvårar för en planering med helhetsperspektiv. Det är också viktigt att risker kopplade till planprocessen såväl som andra förutsättningar för olika projekt analyseras och diskuteras i ett tidigt skede, så att berörda parter får en samsyn kring projektens genomförbarhet. Vidare ser stadsledningskontoret för närvarande över möjligheten att via styrgruppen för SAMS stärka den centrala styrningen på projektnivå med syfte att säkerställa enskilda skolprojekts framdrift.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att revisionskontorets rapport "Lokalförsörjning, förskola och skola, revisionsrapport nr 8/2016", anses besvarad med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.